

Zarafshon

1913-yil aprel oyidan chiqa boshlagan

Fidoyilik —
Vatanga xizmat demak!

www.zarnews.uz

https://www.facebook.com/zarnews.uz

@zarnews_uz

https://twitter.com/zarnews_uz

LOYIHALAR TUMAN SALOHIYATIGA MOS EMAS

Hozirgi davrda keng ko'lamlı islohotlar jarayonida Urgut tumanining ijtimoiy-iqtisodiy rivojanishi qay ahvolda? Tumanda sohalar bo'yicha rivojanish bo'lyaptimi? Aholining doimiy daromad manbaiga ega bo'lishi uchun yangi ish o'rinnari yaratish, yangi loyihalarni amalga oshirish, mavjudularini kengaytirish orqali qo'shimcha qiymat yaratish ishlari talab darajasidami?

Shu kabi savollarga Urgut tumanida va yiloyat hokimi rahbarligida o'tkazilgan muhokama da javob izlandi.

Erkinjon Turdimov Urgut tumanida tadbir-korlikni qo'llab-quvvatlash, ularga ko'maklashish borasida mas'ullarning faoliyatini aniq misollar asosida tahlil qilib, bu boradagi ishlarni qoniqarsiz deb baholadi. Har bir hokim o'rinnasida ishlash chiqqan, istiqbolga yo'naltirilgan maqsadli loyihalarni birma-bir muhokama qilindi.

Viloyat hokimi tumanning real iqtisodiy salohiyati hamda aholi turmush darajasi va daromadlarini tahlil qilgan holda viloyat ishchi guruhni tuman mas'ullari bilan hamkorlikda ishlash chiqqan umumiy qiymati 2,7 trillion so'mlik 455 ta loyiha Urgut tumanı salohiyatiga, uni yanada rivojanitirish uchun yetarli emas deb baholadi.

Mas'ullar tonomidan yangi g'oya va takliflardan kelib chiqqan holda loyihalarni tayyorlashtirish uchun yetarli emas deb baholadi.

Shu kabi muhokama Toyloq tumanida ham o'tkazildi.

Joriy yilda tumanida quvvat 10,1 megawatt bo'lgan zamonaliv quyosh fotoelektr stansiyalari va quyosh suv isitkichilar o'rnatilishi holati ham muhokama markazida bo'ldi. Olib borilayotgan ishlarni yanada jondorilish, tumanda quyosh fotoelektr stansiyalari qurilmalarini ishlash chiqaruvchi korxona tashkil etish borasida vazifalar belgilandi.

Viloyat hokimi sektor rahbarlari, soliq idoralar xodimlari va hokim yordamchilarining hisobotlarini eshitdi. Aniq vazifalar belgilanib, ularning ijrosi har oyda kamida ikki marotaba viloyat hokimi rahbarligida muhokama qilinishi qayd etildi.

Shu kabi muhokama Toyloq tumanida ham o'tkazildi.

"MANDAT MAKUBI"

SAMARQANDGA NIMA BERADI?

Aholining jamoat transportiga bo'lgan ehtiyojini qondirish, tizimi ni tubdan isloq qilish darralab bo'lib turibdi. Sohada yaratilgan imkoniyatdan oqilona foydalanish, yo'lovchi tashish tizimini yangi bosqichga olib chiqish kechiktirib bo'lmaydigan vazifalardan bira.

Bu haqda Prezident Sh.Mirziyoyev Toshkent shahri va viloyat markazlarida jamoat transportini moliyalashtirishning yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari yuzasidan yig'ilishda ta'kidlab o'tdi. Davlatimiz rahbari mazkur sohada muammolar to'planib qolgan, ularni hal etish uchun transport boshqarmalari va avtobus parklarida hozirgi ish tizimini o'zgartirish zarurligini qayd etib, moliyalashtirish, avtobus yo'nalishlarini tashkil etish, avtoparkni yangilash va infratuzilmani takomillashtirish bo'yicha yangi tizim joriy qilish chora-tadbirlarini belgilag berdi.

Jamoat transporti aholiga qulay, tadbirkorlarga jozibador bo'lishi uchun transport

parkini izchil yangilab borish zarur. Jumladan, ochiq tenderda avtobuslarning yangilik darajasi asosiy mezon etib belgilanadi. Tashuvchilarga to'lanadigan mablag'larni shakllantirishda har yili avtobuslarning 20 foizini yangilab borish xarajatlari ko'zda tutiladi. Tadbirkorlar olib kelgani yangi avtobuslar bo'yicha qo'shilgan qiymat solig'i bo'lib-bo'lib to'lashga ruxsat beriladi. Ularga avtobuslar sotib olish uchun 10 yilgacha muddatga imtiyozli kredit beriladi.

Samarqand shahrida jamoat transporti tizimini to'g'ri yo'lg'a qo'yish, xizmat sifatini yaxshilash borasida daslatbiki qadamlar tashlandi. Transport master rejasiga asosan hozirga qadar

Zarafshon

2023-yil 7-fevral, seshanba,

15 (23.736)-son

KUN
HIKMATI

Vaqt hamisha inson uchun yonidagi boylik. Vaqtini hech kim olib qo'yamaydi, uni o'zimiz yo'qotib qo'yamiz, xolos

Samarqand viloyati hokimining QARORI

Samarqand viloyatida 2023-yilda davlat ko'chmas mulkidan foydalanganlik uchun ijara to'lovining eng kam stavkalarini tasdiqlash to'g'risida

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2009-yil 8-apreldagi "Davlat mulkini ijara berish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 102-sonli O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2009-yil, 15-son, 186-modda) qarorining 3-bandiga muvofig O'zbekiston Respublikasi Davlat aktivlari boshqarish agentligining (2022-yil 30-dekabrdagi 01/26-19/11222-soni), Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligining (2022-yil 30-dekabrdagi 02/24-10-5709-soni) hamda Moliya vazirligining (2022-yil 30-dekabrdagi 02/04-32/15-soni) qo'shma xatini inobatga olib QAROR QILAMAN:

1. Quyidagi:

Samarqand viloyatida 2023-yilda davlat ko'chmas mulkidan foydalanganlik uchun ijara to'lovining eng kam stavkalarini 1-ilvoga;

Ijara to'ovi stavkalariga qo'llaniladigan koefitsientlar 2-ilvoga muvofig tasdiqlansin.

2. Bo'sh turgan ob'yeqtillardan samarali foydalanişni tashkil etish markazining viloyat hududiy boshqarmasi boshlig'i (Y.Farhodov)ga:

davlat mulkini ijara berishni tashkil etish va ijara berish;

ijara berilgan davlat mulkini va uni ijara berishdagi tushadigan mablag'larni hisobga olish va monitoringini olib borish;

ijara beriladigan davlat mulki bo'yicha ma'lumotlar bazasini shakllantirish;

ijara ob'yeqtalaridan maqsadli foydalananishni va ularning saqlanishini, shuningdek, ijara to'ovi o'z vaqtida va to'liq to'lanishini nazorat qilish;

foydalanilmayotgan davlat mulki ijara berilishi to'g'risidagi e'lonlarni va ijara be-

rilayotgan davlat mulklari ro'yxatlarini davriy nashrlarda hamda O'zbekiston Respublikasi davlat aktivlari boshqarish agentligi viloyat hududiy boshqarmasi va Savdo-sanoat palatasi viloyat hududiy boshqarmasining veb-saytlarida joylashtirilishini ta'minlash topshirilsin.

3. Bo'sh turgan ob'yeqtillardan samarali foydalanişni tashkil etish markazining viloyat hududiy boshqarmasi boshlig'i (Y.Farhodov),

viloyat davlat soliq boshqarmasi (A.Inagamov), shahar va tuman hokimliklari hududlarida ijara munosabatlarini tartibga solish, ijara berilayotgan davlat mulki hisobotini to'g'ri yuritish va budgetga qo'shimcha mablag'larni jaib qilish maqsadida davlat mulkini balansa saqlovchilari tomonidan ijara berish samaradorigini oshirish va tashkillashtirishda o'zaro hamkorlikni yo'liga qo'ysin.

4. Viloyat hududida 2023-yilda davlat mulki bo'lgan binolar va xonalarda joylashgan budget tashkilotlari uchun ijara to'lovining "noi" stavkasi

belgilansin.

5. Viloyat hokimligi axborot xizmati rahbari – matbuot kotibi (M.Mirzayev) mazkur qarorini "Zarafshon" va "Самаркандский вестник" gazetalarida e'lon qilinishini hamda viloyat hokimligining rasmiy veb-saytida joylashtirilishini ta'minlasin.

6. Viloyat hokimining 2022-yil 16-fevralda - "Samarqand viloyatida 2022-yilda davlat ko'chmas mulkidan foydalanganlik uchun ijara to'lovining eng kam stavkalarini tasdiqlash to'g'risida"gi 74-7-0-Q/22-soni qarori o'z kuchini yo'qotgan, deb hisoblansin.

7. Mazkur qarorning ijrosini nazorat qilish viloyat hokimining birinchi o'rinosi v.v.b. F.Abilov zimmasiga yuklatilis.

8. Ushbu qaror rasmiy e'lon qilining kundan boshlab kuchga kiradi.

Viloyat hokimi

E. TURDIMOV

2023-yil 3-fevral

№38-7-0-Q/23

(Qaror ilovalari bilan gazetamizning Zarnews.uz veb-sayti orqali tanishishingiz mumkin)

INDALLOSINI AYTGANDE...

Bakriddin ZARIPOV,
akademik, biologiya
fanarli doktori,
Mirzo Ulug'bek
nomidagi
O'zbekiston Milliy
universiteti professori:

— Sanoatlashgan
jamiat o'z o'rnnini
bilinga asoslanan
jamiatiga bo'shatib beradi.
Dunyoda bilimli
rahabdarlar va
bilimi yo'q insonlar
o'rtaida yanagi
chiziq tortiladi.

Munosabat

bo'lgan barcha yo'nalishlar qayta ko'rib chiqildi. Yo'lovchilar oqimi hisobga olinib, takrorlanuvchi yo'nalishlarga barham berish maqsadida yangi yo'nalishlar tarmog'i shakllantirildi.

Samarcand shahar transport infratuzilmasini rivojanitirish hamda "Simetra" xorijiy kompaniyasi tonomidan ishlash chiqqigan rejada keltirilgan yo'nalishlardan 41 ta yangi avtobus yo'nalishlari, jumladan, 8 ta magistral va 33 ta yetkazib beruvchi yo'nalishlar tashkil etiladi.

"Maroqand Trans 777" MCHJ o'z transport parkini yangilash maqsadida Xitoydan barsha qulayliklarga ega, 100 dona zamonaviy avtobus xarid qildi. Hozirgacha daslatbiki 28 ta avtobus olib kelganim bo'lib, qolganlari ham tez orada keltirilib, yo'nalishlarga chiqariladi.

Yaqinda Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi, viloyat hokimligi hamda Evropa tizlanish va taraqqiyot banki o'rtaida tuzilgan "Mandat maktubi"ga asosan "Samarcand yo'lovchi trans" davlat korxonasiiga 350 ta elektrorbus keltiriladi. Hozirda qiymati 95 million dollar bo'lgan mazruk loyiha asosan daslatbiki 100 dona elektrorbus xaridi yuzasidan xalqaro tender bo'lib o'tmoqda.

Jamoat transportida eng uzun yo'nalish bo'yicha tashharining bir nuqtasidan ikkinchisiga uzog'i bilan 30 daqiqada yetib borish tizimi yo'lg'a qo'yiladi. Jumladan, Samarcand shahring Bo'ston saroy va Ibn Sino ko'chalarida 5,5 kilometrik masofada jamoat transporti uchun alohida yo'lak tashkil etildi.

Joriy yil Samarcand jamoat transportida tub o'zgarishlar bo'ladi. Uni amalga oshirish uchun bizda barcha imkoniyat bor.

Akobir ASHUVOV,
viloyat transport boshqarmasi
boshlig'i v.b.

Zavol ketgan qizalop

yoki mudhish holat haqida o'ylar

Ayrim davlatlarda esa jinsiy quvvatni deyarli yo'qqa chiqaradigan kimyoviy in'eksiya ko'rinishida qilinadigan kastratsiya chorasi bor. Masalan, Indoneziyada 2016-yilda kimyoviy kastratsiya konuniylashtirilgan 2019-yilda Ukraina Oliy Radasi bolalarga nisbatan jinsiy zo'ravonlikda ayblangan shaxslarga majburiy kimyoviy kas-tratsiya joriy etish choralarini ma'qillagan.

O'zbekiston qonunchiligida (aynay uqorida-gi holatda) o'nes besh yildan yigirma besh yilgacha ozodlikdan mahrum qilish yoki umrbod ozodlikdan mahrum qilish jasoz qo'llanilishi belgilangan.

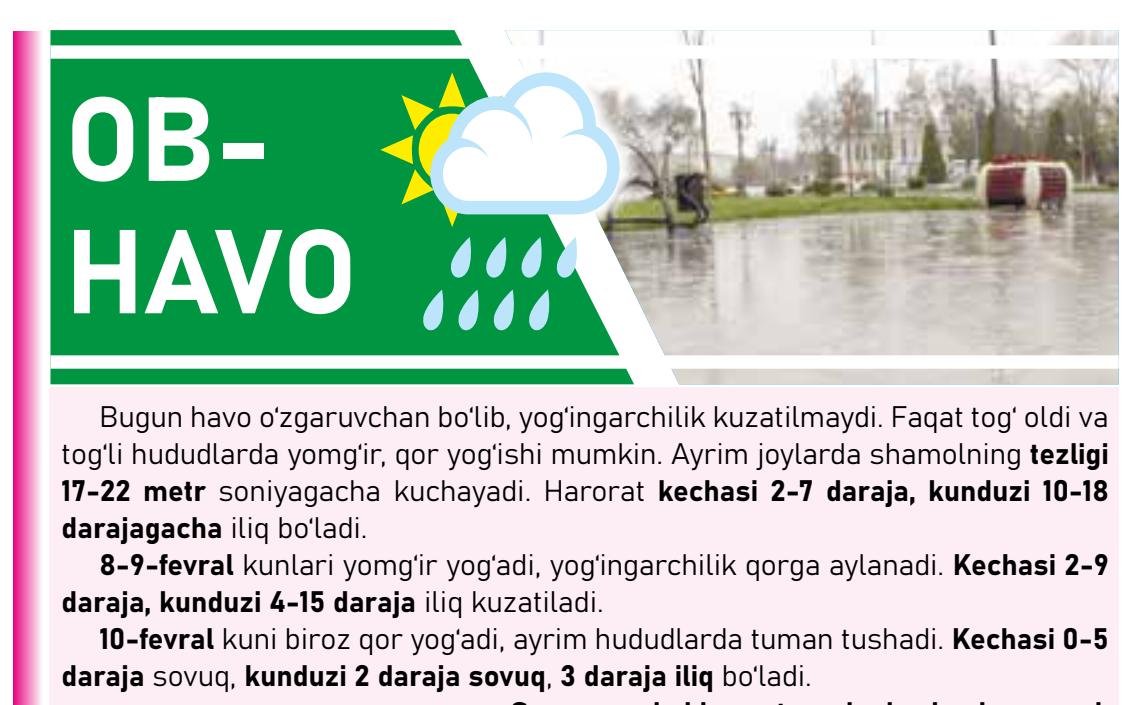
Bundan tashqari, 18 yoshga to'imaganlarning nomusiga tegish, zo'rlik ishlatish, jinsiy ehtiyojni qondirish uchun javobgarlik kuchaytirilmoqda. Ularga nisbatan amnistiya qo'llanmaydi.

TAHLIKALI RAQAMLAR

Senatning Xotin-qizlar va gender tenglik masalalari qo'mitasida doimiy asosda ishlavchi senator Gulnora Marufovaning ta'kidlashicha, mamlakatda ayollarga nisbatan jinsiy zo'ravonlik ikki baravarga kamaygan.

Oliy sud matbuot kotibi Aziz Obidovning ma'lum qilishicha, 2022-yilda O'zbekistonda 500 nafarga yaqin shaxs voyaga yetmag'anlarga nisbatan jinsiy zo'ravonlik uchun jazoga tortilgan.

(Davomi 3-sahifada) >>>

Bugun havo o'zgaruvchan bo'lib, yog'ingarchilik kuzatilmaydi. Faqat tog' oldi va tog'li hududlarda yomg'ir, qor yog'ishi mumkin. Ayrim joylarda shamolning tezligi 17-22 metr soniyagacha kuchayadi. Harorat kechasi 2-7 daraja, kunduzi 10-18 daraja.

8-9-fevral kunlari yomg'ir yog'adi, yog'ingarchilik qorga aylanadi. Kechasi 2-9 daraja, kunduzi 4-15 daraja iliq kuzatiladi.

10-fevral kuni biroz qor yog'adi, ayrim hududlarda tuman tushadi. Kechasi 0-5 daraja souvuq, kunduzi 2 daraja souvuq, 3 daraja iliq bo'ladi.

Samarqand gidrometeorologiya boshqarmasi.

PAYARIQLIKLAR NOROZI?

nega elektr tarmoqlari korxonasidan

Payariq tumanida aholi xonadonlarini elektr energiyasi bilan ta'minlashda ko'p muammolar mavjudligi bir necha bor tanqid qilindi. Bu kamchiliklarni bar-taraft etish maqsadida o'tgan yill 9 milliard so'mga yaqin budjet mablag'i ajratildi. Ammo...

Vaziyatni o'rganish uchun tuman elektr tarmoqlari korxonasida bo'lganizmida, aholini elektr bilan ta'minlashchi mazkur idoraning o'zida elektr toki yo'q ekan. Xonalar istisilмаган, ishlarchiga ham zarur sharoit yaratilmagan. 10-15 chog'li fuqarolar "svet" yonishini kutib, sovuqda hovlida to'planib turishgan ekan. O'tgan asrda qirg'an binoda na xodimlar, na murojaatchilar uchun sharoit mavjud. Viloyat hokimining topshirig'iga asosan, mablag' ajratilgach, endi ta'mirlash ishlari boshlanayotganligi ko'rinib turibdi. Navbatchi dispatcherlik xonasida ham o'trib bo'lmaydi. Xonadagi pech yaqin orada yoqilmagan, chunki bu yerdagi tabiy gaz quruvizi uzib thashlangan.

Bugungi kunda tumanda 55 mingdan ortiq elektr energiya iste'molchilarining 52 mingdan ziyozi aholi xonadonlari bo'lsa, 3 mingdan ziyozi ulgurji iste'molchilar hisoblanadi. Tuman bo'yicha 2100 kilometr uzunlikdagi turli kuchlanishdagi elektr tarmoqlari tortilgan bo'lib, 1080 ta transformator ishlab turibdi. O'tgan yili investitsiya mablag'larini hisobidan 50 ta transformator hamda 1800 tadan ortiq temir-beton ustunlar o'rnatilib, 72 kilometr yuqori va past kuchlanishli yangi tarmoq tortildi. Biroq mavjud 45 mingdan ziyod elektr tarmoqlari ustunlarining 28 mingtasini yog'och ustunlar tashkil etadi. Korxonada bitta ustun ko'madigan maxsus traktor va avariya brigadalari uchun ikkita "Damas" ru-sumli mashina (uning ham bittasi nosoz) dan boshqa texnika yo'q.

- O'tgan yili viloyat hokimining tashabbusi bilan mahallamiziga elektr tarmoqlarini, transformatorlarni yangilash, simyog'ochlarni almashtirish ishlari boshlangan edi, - deydi Nakurt mahallasida yashovchi Nurmat Rustamov. - O'nga yaqin yangi transformator, temir-beton ustunlari olib kelinib, almisoqdan qolgan yuztadan ziyod yog'och ustunlar almashirildi. Ammo, kuzga borib ish to'xtadi. Mutasaddilar hali texnikani, hali yoqilg'ini bahona qilishadi. Kelasi yil amalga oshirizam, deya va'da berishdi. Biroq mana haligacha o'zgarish bo'lgani yo'q.

PAYARIQLIKLAR NOROZI?

nega elektr tarmoqlari korxonasidan

- O'tgan yili Nakurt, Ko'ito'sin, G'allakor mahallalariga temir beton ustunlar o'rnatishda qiyinchiliklarga duch kelgan edik, - deydi tuman elektr tarmoqlari korxonasi boshlig'i Ne'matilla Galaboyev. - Eski simyog'ochlarni almashtirish uchun 854 ta temir-beton ustun olib keldik. Qo'shni tumandan bitta kovlovchi traktor berishgandi. Ikkita traktor bilan 526 tasini o'rnatishga ulgurdik, qolgani qolib ketdi. Shuningdek, yana o'nlab mahallalarda almashtirishi lozim bo'lgan simyog'ochlar bor. Ularni ham joriy yilda yangilash ko'zda tutilgan.

Uymovut mahallasi Ravot qishlog'ining Yangi hayot ko'chasiда yashovchi I.Temirovning tahririyatimizga murojaatiga ko'ra elektr tarmoqlaridagi uzilishlar, yog'inchiliklarni tufayli qo'ibola simyog'ochlar yiqilishi obiqibatida bir necha marta ko'ngilisiz hotatlari yuz bergan. Bundan korxona mutasadiddarining xabarini bor-yo'qligini so'radik.

- Bu muammo menga ma'lum, - deydi korxona rahbari. - Ular bir necha yillardan buyon elektr taqchiligi muammosi bilan yashab keladi. Mazkur ko'chadagi 30 ta xonadon egalari elektr tokini talabga javob bermaydigan yog'och ustunlar orqali tortib kelishgan. Ular ustunlarni almashtirib berishimni so'rab 2022-yilda ham murojaat qilishgan edi. Biroq, imkoniyatdan kelib chiqib joriy yilda simyog'ochlarni temir-beton ustunlarga almashtirishini aytgan edik. Bu rejimizda bor, faqat bizga vaqt kerak.

2022-yil davomida elektr energiyasidagi muammolar bo'yicha tuman aholisidan 2300 dan ortiq murojaat qabul qilingan bo'lib, ularning 25 foizi hal etilgan.

- Joriy yilning yanvar oyida 81 ta murojaat qabul qilingan, - deydi korxonaning jamoatchilik bilan ishlash bo'limi mutaxassisni Zumrad Nabiyeva. - Ushbu murojaatchilarning 70 foizi xonadonida elektr energiyasining o'chib turishidan shikoyat qilgan.

Uning qo'lidagi murojaatlarining qabul qilish daftarida faqat Prezident administratsiyasi, viloyat hokimligi va tuman qabulxonasiga kelgan murojaatlar qayd qilingan ekan. Korxonaga to'g'ridan-to'g'ri murojaatlar qayd qilingan daftarni ko'rishning iloji bo'limadi.

- Ayni vaqtida barcha mahallalarda elektr ta'minotiga cheklow o'rnatilgan bo'lib, bir sutkada 6 soatdan ko'p o'chirilmaydi. - deydi N.Galaboyev. - Cheklow borasida tog' hududda joylashgan Nakurt, G'allakor, Ko'ito'sin, shuningdek, korxonamizning Chelak bo'limi hududida joylashgan Bundaykor, Qumchug, Do'starlobod, Boshqo'rg'on kabi o'ndan ziyod mahallalarda yashovchi aholi murojaat qilishadi. Kunlar isimasa, bu masalani hal qilish imkoniyati yo'q. Sovuqda ko'pchilik turli qo'ibola elektr isitkich va kondisionerlarni ishlatgan vaqtida erkek ta'minotida yuklamalar ko'payib ketadi. Natijada avariyalarning oldini olish maqsadida cheklow o'rnatishga to'g'ri keladi.

Navbatchi dispatcherlik xonasidagi qaydlar daftarini ko'zdan kechirganimizda 1-fevral kuni soat 12:00 gacha 4 ta qo'ng'iroq qabul qilingan ekan. Bir chaqiriqda Do'stlik mahallasi Ingichka qishlog'idiagi transformator ishchan chiqqanligi xabar qilingan. Biroq, xizmat mashinasi yo'qligi sababli tezkor avariya brigadasi o'z vaqtida borolmagan. Oxiri shu mahallada yashovchi oqsosqlar keli, xodimlarini o'z mashinasida olib ketibdi.

Xullas, yig'ilishlarda nima uchun Payariq tumanida elektr energiya ta'minotidagi kamchiliklar tanqid qilinishi sababi oydinlashgan-dek bo'ldi. Sohaga bo'lgan e'tiborsizlik va sovuqqonlik aholining xoriligiga olib keladi.

Aholi xonadonlari elektr energiyasi bilan ta'minlanmas ekan, payariqliklarning kayfiyatini yaxshilanmaydi. Bu esa viloyat va tuman elektr tarmoqlari idoralari mutasaddillari va tuman hokimligi uchun signal bo'lishi kerak.

Dilmurod TO'XTAYEV,

"Zarafshon" muxbir.

Joriy yildan boshlab yangi quriladigan va rekonstruksiya qilinadigan barcha binolar, jumladan, ta'lif muassasalarini, sog'iqlini saqlash, madaniyat, turizm, umumiy ovqatlanish, xizmat ko'rsatish ob'yektlari, sport inshootlari, lokal isitish issiqlik tizimiga ularadigan ko'p xonadonli uy-joylarga muqobil suv isitish qurilmasi o'rnatish lozim. Shuningdek, "Yangi O'zbekiston" massivlari, barcha savdo, ko'ngilochar markazlari loyihalashtirish va ishga tushirishda issiq suv iste'molini kamida 25 foizi ushu ob'yektlarda o'rnatiladigan quyosh suv isitish qurilmalari orqali qoplanishi talab etiladi.

Quriladigan va ta'mirlanadigan binolar uchun yangi talablar

Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini o'rnatish ko'zda tutilmagan ob'yektlar bo'yicha loyiha hujjatlar ekspertizadan o'tkazilmaydi va qurilish ishlarini boshlashga ruxsat berilmaydi. Shuningdek, joriy yildan shaharsozlik norma va qoidalarining ayrim talablarini majburiy xarakterga o'tkazildi.

Endilida barcha turdag'i jamoat binolari va 3 qavatdan yuqori bo'lgan turarjoy binolari vestibullari, yo'lak, zinalari, lift oldi maydonchalari va bino atrofin yorishdash harakat sevuchiz qurilmalar qo'llanadi. Bu yorishdashga sarflanadigan elektr energiyasini 30-50 foizgacha tejaydi. Shuningdek, xonadagi radiatorlarga haroratni boshqaruvchi termostatlar o'rnatiladi. Radiatorda to'planib qolgan havoni chiqarib yuboruvchi ventillar bo'lishi talab etiladi.

Bundan tashqari, ko'p xonadonlari uylarning tashqaridan kirish eshlarki ichki tomonidan issiqlik izolyatsiyalangan bo'yish hamda germetik-berk yopilishini ta'minlash kerak. Ushbu uylarning kirish yo'laklaridagi eshlarki ga'zi yopiluvchi mexanizmlar ya'ni dovodchiklar hamda berk yopilishini ta'minlovchi germetik vositalarni o'rnatish orqali binodagi issiqlik manbani saqlab qolishga erishish mumkin. Kirish yo'laklaridagi derazalarini energiya samaradorlari almashtirish ham e'tibordan chetda qoldirilmaydi.

Shaharsozlik norma va qoidalarining "Qurilish issiqlik texnikasi" talablariga muvoqfi, bino devorlarida issiqlik izolyatsiyon materiallarni uning tashqarisidan joylashtiriladi. Bunda

samarali issiqlik izolyatsion materiallari, masalan, bazalt plitalaridan foydalanshan talab etiladi.

Xonalarning pol qismida issiqlik va tovush izolyatsiyasini ta'minlashda yuk ta'sirida siqilmaydigan, standart talablariga mos keladigan, qattiq izolyatsion materiallari, masalan, ekstruziyalangan ko'pik polistirolidan foydalanshadi. Binolarga tashqaridan kirishda uzuqini 1,2 metrdan kam bo'lmagan, nogironlar uylarida esa uzunligi 1,6 metr, eni 2,2 metredan kam bo'lmagan tamburlar qilinadi.

Shu bilan birga binolarda quvvati boshqariladigan, shu jumladan, avtomatik ravishdash isitish, shamolatish va mo'tadillashtirish tizimlari qo'llaniladi. Energiya samaradorligi yuqori bo'lgan isitish-shamolatish va sotish uskulnari, mo'tadillashtirish uchun tabiy souvulik manbalaridan foydalanshan, iqtisodiy jihatdardan samarador ikkilamchi va qayta tiklanuvchi energiya resurslaridan foydalanshan normativlar talablaridan o'rın olgan.

Viloyat qurilish boshqarmasi axborot xizmati.

Odil sudlov sohasidagi yangi islohotlar

Joriy yilning 16-yanvar kuni Prezidentimizning "Odil sudlovga erishish imkoniyatini yanada kengaytirish va sudlar faoliyatini samaradorligini oshirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi farmoni qabul qilindi.

Farmonga binoadan suz tizimini sifat jihatidan yangi boscqichga olib chiqishning 2023-2026-yilarga mo'ljalangan qisqa muddatli strategiyasi hamda ushbu strategiyani amalga oshirish bo'yicha harakatlar dasturi tasdiqlandi. Unda ilg'or xorijiy tajribalarni inobatga olna holda ma'muriy sud ish yurituviga takomillashtirish konsepsiyasini ishlab chiqish belgilangan.

Jumladan, ma'muriy sud ish yurituviga da'vo institutini kiritib, ma'muriy organlar ustidan beriladigan da'vo turlarini aniq belgilab berish vazifasi qo'yilgan bo'lib, bu fuqarolar va tadbirdorlarning ma'muriy hujjatga bo'lgan ishonchini himoya qilishda yetkazilgan zararni undirish shaklida amalga oshirishni nazarda tutadi.

Bundan tashqari, suz tizimini sifat jihatidan yangi boscqichga olib chiqishning qisqa muddatli strategiyasi hamda ushbu strategiyani amalga oshirish bo'yicha harakatlar dasturida ma'muriy sudlarda sudlovga taalluqliq qoidalarni takomillashtirish ko'zda tutilgan.

Belgilangan chora-tadbirlar ma'muriy sudlar faoliyatini takomillashtirishiga hamda odil sud-lovnii sifat jihatidan yuqori pog'ona olib chiqishga xizmat qiladi.

Tohir FAYZIEV,
viloyat ma'muriy sudining raisi.

Eng ko'p sud buyrug'i aliment undirish bilan bog'liq

O'tgan yil viloyat, tumanlararo, tuman (shahar) sudlari tomonidan odil sud-lovnii amalga oshirish, mamlakatda qonun ustuvorligini ta'minlash, fuqarolarning huquq va erkinliklari hamda qonun bilan qo'riqlanadigan manfaatlarini himoya qilish, o'tkazilayotgan sud-huquq islohotlari jarayonida qabul qilingan qonunlarni qo'llash, yagona sud amaliyotini shakllantirish borasida muayyan ishlari amalga oshirildi.

Xususan, fuqarolik ishlari bo'yicha viloyat tumanlararo, tuman (shahar) sudlari tomonidan 2022-yilda 49266 ta fuqarolik ishlari tamomlangan. Mazkur ishlarning 16632 tasi sayyor sud majlislarida ko'rib chiqilib, 1105 tasi yoki 2,1 foiziga xususiy ajrimlari chiqarilgan.

Tumanlararo, tuman (shahar) sudlari tomonidan 25 mingta sud buyrug'i chiqarilgan. Eng ko'p sud buyrug'i - 7884 ta voyaga yetmagan bolalar uchun aliment undirish haqidagi talablar yuzasidan bo'lgan.

Shuningdek, ish haqsi va unga tenglashtirilgan to'lovlar uchun undirish haqidagi talablar yuzasidan bo'lgan.

Shuningdek, ish haqsi va unga tenglashtirilgan to'lovlar uchun undirish haqidagi talablar yuzasidan bo'lgan.

Zasidan 2611 ta, yozma bitimga asoslangan va qarzdor tomonidan tan olingan talab yuzasidan 3048 ta, kommunal xizmatlar to'lovi bo'yicha qazrdorlikni tasdiqlovchi hujjatlariga olib chiqarilgan.

2022-yil tumanlararo, tuman (shahar) sudlari tomonidan 19 ta, jumladan, 8 nafr sudyaga nisbatan xususiy ajrim chiqarildi.

Sudaga nisbatan chiqarilgan xususiy ajrimlardan 6 tasi yuzasidan intizomiy ish qo'zg'atilgan, 2 tasi yuzasidan sudyoga ogohlantirilgan.

Viloyat sudi apellyatsiya instansiysi tomonidan 19 ta, jumladan, 8 nafr sudyaga nisbatan xususiy ajrim chiqarildi.

Sudaga nisbatan chiqarilgan xususiy ajrimlardan 6 tasi yuzasidan intizomiy ish qo'zg'atilgan, 2 tasi yuzasidan sudyoga ogohlantirilgan.

Zafar ALLABOYEV,
viloyat sudi raisi o'rbinbosari.

qiluv qarori o'zgartirildi. Bekor qilingan bo'l qiluv qarorlarining 141 tasi bo'yicha yangi qaror chiqarildi, 12 tasi bo'yicha ish yuritish tugatildi, 7 tasi bekor qilinib, ko'rmsadan qoldirildi, 12 tasi yugandan ko'rish uchun chiqarilgan.

Viloyat sudi apellyatsiya instansiysi tomonidan 19 ta, jumladan, 8 nafr sudyaga nisbatan xususiy ajrim chiqarildi.

Sudaga nisbatan chiqarilgan xususiy ajrimlardan 6 tasi yuzasidan intizomiy ish qo'zg'atilgan, 2 tasi yuzasidan sudyoga ogohlantirilgan.

Zafar ALLABOYEV,
viloyat sudi raisi o'rbinbosari.

qiluv qarori o'zgartirildi. Bekor qilingan bo'l qiluv qarorlarining 141 tasi bo'yicha yangi qaror chiqarildi, 12 tasi bo'yicha ish yuritish tugatildi, 7 tasi bekor qilinib, ko'rmsadan qoldirildi, 12 tasi yugandan ko'rish uchun chiqarilgan.

Viloyat sudi apellyatsiya instansiysi tomonidan 19 ta, jumladan, 8 nafr sudyaga nisbatan xususiy ajrim chiqarildi.

Sudaga nisbatan chiqarilgan xususiy ajrimlardan 6 tasi yuzasidan intizomiy ish qo'zg'atilgan, 2 tasi yuzasidan sudyoga ogohlantirilgan.

Zafar ALLABOYEV,
viloyat sudi raisi o'rbinbosari.

qiluv qarori o'zgartirildi. Bekor qilingan bo'l qiluv qarorlarining 141 tasi bo'yicha yangi qaror chiqarildi, 12 tasi bo'yicha ish yuritish tugatildi, 7 tasi bekor qilinib, ko'rmsadan qoldirildi, 12 tasi yugandan ko'rish uchun chiqarilgan.

Viloyat sudi apellyatsiya instansiysi tomonidan 19 ta, jumladan, 8 nafr sudyaga nisbatan xususiy ajrim chiqarildi.

Sudaga nisbat

Zavol ketgan qizaloq

yoki mudhish holat haqida o'ylar

(Davomi. Boshlanishi 1-sahifada).

Qayd etilishicha, ulardan 23 nafari 14 yoshga yetmagan shaxsning nomusiga tekkan (JK 118-modda 4-qismi) va undan to'rt barobar ko'pi 99 nafari o'n to'rt yoshga to'Imaganligi aybdorga ayon bo'lgan shaxsiga nisbatan jinsi yehitoyini g'ayritabii usulda qondirish (JK 119-modda 4-qismi) jinoyatini sodir etgan.

249 nafar shaxs 16 yoshga to'Imagan shaxs bilan jinsi aloqa qilgani uchun (JK 128-moddas), 7 nafar shaxs o'n olti yoshdan o'n sakkiz yoshgacha bo'lgan shaxs bilan moddiy qimmatliklar berish yoxud mulkiy manfaatdor etish orqali jinsi aloqa qilgani uchun (JK 128-1-moddas), 91 nafar shaxs o'n olti yoshga to'Imagan shaxsiga nisbatan uyatsiz-buzuz harakatlar qilgani uchun (JK 129-moddas) jazoga tortilgan.

HECH KIMNING BOSHIGA TUSHMASIN

Bir necha daqiqada baxtli bir ola ulkan baxtsizlik chohiga bir umruga tushdi...

Hozir ona va buvi jabrlanuvchi sifatida davlatdan jinoyatichiga bir umrik qamoq jazosi berilishi va hech qachon afv etilmasligini so'rashyapti. Yana mahallasiga chiroq va ishlardiyigan kame-ralar o'rnatalishini so'rashgan.

Ularga faqat hambar do'lish mumkin, zotan, bo'lib o'tgan fojeaga tegishli organlar huquqiy baho beradi, albatta.

Shuningdek, so'ralayotganidek, yo'llarda chiroqlar va kameralar ham kerak, ammo bular faqat holat ochish uchun asqotishi, tabi. Ko'rgulik takrorlanmasligi uchun-chi, kim, nima qiladi? Qanday xulosha chiqaramiz, oldimizda qanday vazifalar turidi?

Bizningcha, ana shu savollarga javob topishimiz shart - oqibat emas, sabab bartaraf qilmas ekan ko'rgulik takrorlanishi tayin.

KO'RINMAS KASALLIK

Mulohaza qilib ko'raylik, o'sha "pedofil" to'satdan shu ishga qo'l urgamni? Yo'q, albatta. Undagi ruhiy o'zgarish yillar davomida "rivojlanib" kelgangu.

Ijtimoiy tarmoqlarda ko'p o'qigan-miz: G'arbdan ruhiy kasalliklar, ularning hatto tashqaridan ko'rinnmaydigan turlarini ham aniqlash yo'iga qo'yilgan. Masalan, bolalar bog'cha va maktab paytidan o'qituvchilarini tonomidan monitoring qilinadi, ota-onalariga vaqtqi-vaqtli bilan so'rovnomalar yuboriladi. Agar shu davr mobaynida ruhiy o'zgarishlar sezilsa, bola darrov pediatr, nevropatolog va boshqa mutaxassislarga yuboriladi.

Aslida, odam faqat tarbiyasi tufayli jirkanch maxluqqa aylanmaydi. Undagi kasallik yoki ruhiy o'zgarish keyinchalik jirkanch ishlarga sabab bo'ladi. Bunday shaxslar oramizda yana bo'lishi mumkin. Demak, ruhiy tarbiya haqida, ruhiy xastaliklarni davolash to'g'risida jiddiy o'ylab ko'riliш zarur. Aks holda, bitta

"pedofil"ni panjara ortiga yuborganimiz bilan ikkinchisi, balki uchinchisi ham paydo bo'laveradi.

BOLA – GUL, UNI O'ZIMIZ ASRAYLIK!

Yangi mahallaga ko'chib kelganiga bir necha kun bo'lgan ayol derazadan qo'shining yuvilgan, shu sababli quritish uchun osib qo'yilgan kiyimlariga ko'zi tushib, negadir tozalab yuvilma-ganga o'xshaganini ko'radi. "Qo'shni xotin kirlarni yuvishni bilmas ekan, shekili" deydi. Bu gapnini eshitgan eri va bolalari ham derazadan qo'shning uyiga qarab qo'yadi.

Qo'shni ayol har safar kirlarni yuvib, ilayotganida shu holat takrorlanaveradi. Oradan ma'lum vaqt o'tgach, ayol qo'shining uyida ilinib turgan kiyim-larga ko'zi tushib, "Qaranglar, qo'shni kir yuvishni o'rganib olibdi", deydi. Bu gapnarni eshitib o'tirgan o'g'i "Yo'q, oyjyon, opam ertalab derazalarnimizni artib qo'ydi", deb holatni izholagan...

Yoshlarни odatda beg'ubor qabegalarini, deymiz, kechagi vogelik, ayni shu beg'uborlik pand berib qo'yishini unutganimizni ko'sratdi. Chunki, bolalar yomon niyatli odamlarni farqlay olishmas, kattalarga ishonuchchiligi oqibatida yovuz niyatlarining qurbaniga aylanib qolishlari mumkin.

Shu sabab, bolangizga:
- shuhbali shaxslar bilan gaplashmaslikni;
- ularning qo'lidan sovg'a olmaslikni;

- tanimagan odamlarning mashinasi-ga o'tirmaslikni tayinlashning lozim.

Elyor HAMRAYEV,
"Yuksalish" umummiliy harakati viloyat bo'limi rahbari, xalq deputatlari viloyat Kengashi deputati.

"Ishga marhamat" monomarkazida 25 turdag'i kasbga o'qitilyapti

Ish bilan band bo'Imagan aholi bandligini ta'minlash, biror faoliyat turiga jalb etishning eng samarali yo'li ularni kasb-hunarga o'qitish ekani bugun mamlakatimiz tajribasida yaqqol namoyon bo'imoya. Hududlarda zamonaviy kasb-hunar markazalarining tashkil etilishi, ayniqsa bu jahhada keng imkoniyatlar yaratdi.

Samarqand shahridagi "Ishga marhamat" monomarkazi ham viloyatimizda ijtimoiy himoyaga muhtoj aholi qatlami bandligini ta'minlashda bugun o'z o'rniiga ega. Muassasa talab yuqori bo'lgan kasb-hunarga o'rgatish uchun barcha shart-sharoit mavjud. Ishlash istagida bo'lgan fuqarolar markazda qisqa muddatlarida biror kash bo'yicha mutaxassislikka tayorlanayapti.

- Kurslar 2 oydan 6 oygacha davom etadi, - deydi "Ishga marhamat" monomarkazi direktori Dilshod Pardayev.
- Har bir kurs uchun belgilangan o'qitish muddatlarini va soatlar hajmi tegishli soha mutaxassislari, ish beruvchilar, "World Skills" hamjamiyati standarti, mehnat bozori talab, taklif va ehtiyojlarini inobatga olgan holda ishlab chiqigan. O'quv masgh'ulotlari 30 foiz nariziy va 70 foiz amaliy tarza olib boriladi. Bitiruvchilarga o'rta maxsus diplomi darajasiga tenglashtirilgan davlat namunasidagi sertifikat beriladi. Bugunga qadar markazda 3 ming nafarga yaqin tinglovchi kasb-hunar o'rganib, sertifikatiga ega bo'ldi. Ayni paytda 635 nafar tinglovchi tahsil olyapti.

Yiliga 1650 nafarga yaqin tinglovchini o'qitish imkoniyatiga ega markazda 6 ta xizmat turi va bugungi kunda talab yuqori bo'lgan qurilish, maishiy xizmat, texnik-muhandislik kabi sohalar bo'yicha 25 ta kasbga o'rgatish yo'iga qo'yilgan. Buning uchun markazda ziaror texnik vositalar, innovatsion xonalar va malakali pedagoglar jamoasi shakllangan.

MARKAZDA XORIJY TILLAR BEPUL O'RGATILADI

Monomarkazda migratsiya xizmati yo'nalishlari ham mavjud bo'lib, xorija qonuni ishslash istagida bo'lgan fuqarolarga imkoniyatlar yaratilishi. Xususani, Yaponiya va Germaniyaning ish beruvchilari korxonalar bilan hamkorlik hamda shu asosda xorijy tillarni o'qitish yo'iga qo'yildi. Yapon, nemis va rus tillarini o'qitish bo'yicha 1-3 oylik kurslar tashkil etilgan. Tuman va shahar bandlikka ko'maklashish markazlari yo'ilmasi bilan kelgan tinglovchilar ushu til kurslarda bepul o'qish imkoniyatiga ega.

Ish beruvchilar ishtirokida yakuniy malaka imtihonlari o'tkazilib, undan muvaffaqiyatlari o'tganlariga davlat namunasidagi sertifikat beriladi. Yapon til kurslarini N4 darajasi o'zlashtirgan tinglovchilar Tashqi mehnat migratsiyasi tomonidan tanlov asosida Yaponiyada qishloq xo'jaligi va ishlab chiqarish sohalarida ishga jaib qilinadi. Nemis til kurslarda o'qib V1 va V2 darajadagi Gyote universiteti sertifikatiga va Germaniyada ishslash imkoniyatiga ega bo'lishi mumkin. Shu kungacha tilga o'qitish kursining 5 nafar bitiruvchisi Germaniyada ishslash imkoniyatiga ega bo'ldi.

HUNAR O'RGANAYOTGANLARNING 70 FOIZINI AYOLLAR TASHKIL ETADI

Ijtimoiy himoyaga muhtoj xotin-qizlar bandligini ta'minlash, ularning jamiyatda o'z o'rniini topishiga ko'maklashishga qaratilgan tizimli ishlarning eng muhim qismi kasb-hunarga ixtisoslashtirilgan muassasalarda o'z aksini

topyapti. Bugun markazda hunar o'rganish istagida tahlil olayotgan tinglovchilarning 70 foizini xotin-qizlar tashkil etyapti.

- Xotin-qizlarga xos bo'lgan kasblarga ehtiyoj yuqori, - deydi tikuvchilik guruhi rahbari Dildor Safarov. - Ayniqsa, tikuvchilikni o'rganishga qiziquvchilar ko'philikkini tashkil etadi. Sababi, bugun yurtimizda tekstil tez sur'atlarda rivojlanayotgan sohalardan biri va ish kuchiga talab katta. Bu yerda tikuvchilikni o'ganayotgan xotin-qizlar viloyatimizdagi "Zarafshon" va "Ekoplanet" mas'uliyati cheklangan jamiyatida ishlayapti. Markazimiz bu kabi korxonalar bilan mutaxassislar yetkazib berish bo'yicha hamkorlik qiladi. Qolaversa, kasbini puxta egallagan tikuvchilar mustaqil faoliyat boshlab, o'z hududida tikish-bichishni biladi gan xotin-qizlarni ishga jaib qilib, ularga daromad topishda ko'maklashyapti.

Kasb-hunar markazida tumanlardagi bandlikka ko'maklashish markazalarining yo'ilmasi asosida kelgan tinglovchilarga stipendiyalar beriladi. Shuningdek, uzoq tumanlardan kelib o'qydigan tinglovchilar o'qish davomida markazning 60 o'rinli yotoqxonasida yashash imkoniyatiga ega. Shu kungacha markazni ijtimoiy daftarlarda turgan 300 nafardan ortiq fuqaro bitirib kasb-hunar egalladi.

MAQSADLARIM HAM O'ZGARDI

Samarqand shahridagi Mevazor mahallasida "Zilol-Hilol stil" oilayvi korxonasi faoliyatini yo'iga qo'ygan Yulduz Turdiyeva bir yil avval ishga kirib, turmush o'rtoqiga yordami tegishini o'ylab yurgandi. Ammo qo'lida hunari yo'qigidan chorasiz edi. Noiloj, maoshi kam bo'lsa-da, biror ish topilar, degan o'ida mahalla xotin-qizlar faoliya uchrashdi. U bilan subhatlashib, qiziqishlarini bilgan xotin-qizlar faoliunga "Ishga marhamat" monomarkazining tikuvchilik kursida o'qishni tavsya qildi.

- Bu yerdagi imkoniyat va sharoiti ko'rib, ishslashga yanada ishtiyobiq ortdi, - deydi Yulduz Turdiyeva. - Uch oylik tikuvchilik kursida o'qib, hunarli bo'lgach, tadbirkorlik kursida ham o'qidim. Avvaliga subsidiyaga olgan tikuv mashinkada mahalladan tushgan buyurtmalardan biroz daromad qildim. Shundan so'ng oldimga qo'ygan maqsadlarim ham o'zgardi. Sababi, nafaqat tikuvchilik, balki qo'lida hunari bor xotin-qizlarni yonimga olib, tadbirkorlik qilish imkoniyatini ko'rdim. Hozirda 8 ta tikuv mashinkasida bichish-tikish ishlarni yo'iga qo'yanigiz. O'zin ko'proq buyurtmalar ustida ishlayman, qizlar maoshisiz qolmasligi lozim. Hozir tibbiy niqob va Umra safariga boruvchilar uchun nimchalar tiksypamiz.

Bugungacha 15 nafar markaz bitiruvchisi mustaqil tadbirkorlik faoliyatini yo'iga qo'yan. Markazda xotin-qizlar tikuvchilikidan tashqari qandolatchilik, oshpazlik, ayollar sartaroshi kabi talab yuqori bo'lgan kasb-hunar yo'nalishlarida zamonaviy dasturlar asosida tajribali mutaxassislar dan hunar o'rganyapti.

Monomarkazda o'quv kurslarini tamomlagan bitiruvchilarning bandligi ham e'tibordan chetda qolmaydi. Bu boroda hamkor tashkilotlar va ishlash chiqarish korxonalar bilan doimiy aloqalar o'rnataligan. Markaz mutasaddilari tomonidan bitiruvchilarning ish bilan ta'minlanganlik darajasi o'qanilib, shu asosda yo'nalishlarga qabul kvotalar belgilanadi. Shu kungacha bitiruvchilarning o'zini o'zi band qilganlari 1000 nafarga yetgan bo'lsa, 500 nafarga yaqin o'z mutaxassisliklari bo'yicha ishga joylashdi.

Sulaymon MARDIYEV.

(2020-yil 28-avgustda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmogda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Umarov Akmaljon Shavkatovich notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil:

Jomboy tumani Saroy ko'chasi,

15-uy.

Manzil:

Samarqand shahri Abu Rayhon Be-

runiy ko'chasi, 12-uy.

Manzil:

Samarqand shahri Abu Rayhon Be-

runiy ko'chasi, 12-uy.

Manzil:

Samarqand shahri Bog'dod ko'chasi,

1-uy, 3-xona.

Manzil:

Samarqand shahri Bog'dod ko'chasi,

1-uy, 3-xona.

Manzil:

Samarqand shahri Bog'dod ko'chasi,

1-uy, 3-xona.

Manzil:

Samarqand shahri Bog'dod ko'chasi,

1-uy, 3-xona.

Manzil:

Samarqand shahri Bog'dod ko'chasi,

1-uy, 3-xona.

Manzil:

Samarqand shahri Bog'dod ko'chasi,

1-uy, 3-xona.

Manzil:

Samarqand shahri Bog'dod ko'chasi,

1-uy, 3-xona.

Manzil:

Samarqand shahri Bog'dod ko'chasi,

1-uy, 3-xona.

↓ "Zarafshon" gazetasining 110 yilligi oldidan

Fitratning "Hurriyat"da bosilgan maqolalari

erkinlik, ozodlik, Turkiston muxtoriyatini qo'llab-quvvatlashga qaratilgandi

Abdurauf Fitrat 1917-1918-yillarda "Hurriyat" (hозирги "Zarafshon") gazetasiga muharrirlik qilgan jurnalist, yozuvchi sifatida o'z davrining ham siyosiy arbob, ham ijodkorlik jihatdan faol a'zosi sifatida tarixga kirgan.

Fitrat 1886-yil Buxoro shahrida tug'ilgan. Buxorodagi Mir Arafi madrasasida, keyinchalik Turkiyaga borib, Istanbuldagi "Dorul muallimin"da tahsil oldi. So'ngra o'ziga Fitrat ("Cho'g'don") taxallusini qo'yib, badiiy ijdoga sho'ng'iydi. U "Yosh turklar" harakati ta'sirida Turkiyadagi buxorolik yoshlar yordamida "Buxoro ta'limi maorif jamiyat"ni tuzadi. 1909-yil Istanbulda uning fors tilida "Munozara", "Sayha" ("Na'ra") she'riy majmuasi, 1912-yil esa "Sayyohi hindi" ("Bayonoti sayyohi hindi") asarlari nashr etiladi.

Abdurauf Fitrat 1913-yil Buxoroga kelib Shahrabsab va Karkida yangi maktablar ochadi. 1915-yildan "Yosh buxoroliklar"ning Abduvohid Burhonov boschchiliklari o'nglardan Fitrat rahrabligidagi so'llar ajralib, ular siyosiy talablar bilan chiqadi. 1917-yil fevral inqilobidan so'ng Abduvohid Burxonov "Yosh buxoroliklar" inqilobi partiyasi Markaziy qo'mitasiga rais, Fitrat sarkotib bo'lib ish boshlaydi. Ammo 1917-yil 7-aprelda amir ta'qibiga uchradи.

Shundan so'ng Fitrat Samarcandga kelib, "Hurriyat" (hозирги "Zarafshon") gazetasiga muharrirlik qildi. Gazeta tahrir hay'atida Hoji Muin, Said Rizo Alizoda ishlaydi. Shuningdek, Behbudiy, Siddiqiy, Halimiyy, Muhammadiy, Ho'qandboy, Mulla Ibrahim va Rojililar maqolalar yoziб turadi. O'zi muharrir siyosiy, ijtimoiy mavzularda turkum maqolalar yoziб, chop ettradi.

1917-yil noyabrda Qo'qon muxtoriyati tuzilganda Fitrat una vakil qilib saylanadi. "Hurriyat" gazetasida bu voqeani yurakdan quvvatlari maqola e'lon qildi: "Ellik yilda beri ezildik, tahrir etildik. Qo'limiz bog'landi, tilimiz kesildi. Og'zimiz qoplandi. Yerimiz bosildi. Molimiz taldilari, shafarimiz yemiruldi. Nomusimiz g'asb qilindi, insonsligimiz oyoqlar ostiga olindi. To'zimli turdik. Sabr etildik. Kuchga tayangan har buyruqa bo'ysundik. Butun borlig'imizni qo'ldan berdik. Yo'g'iz bir fikri bermaduk, yoshuntirdik, imonlarimizga o'rav saqladuk. Bu - Turkiston muxtoriyati.

Mahkama eshiklaridan yig'lab qaytganda, yorusqiz turmarda yotganda, yirtqich jandarmanning tepkisi bilan yiqilg'onda, yurtlarimiz yondurulg'onda, dindoshlarimiz osulg'onda ongimiz yo'qoldi. Miyamiz buzuldi. Ko'zimiz yog'uz qoldi. Biror narsani ko'rolmadik. Shul chog'da tushkun ruhimizni ko'tarmak uchun, shul qop-qora dunyoning uzoq bir yeridin oydin bir yulduz yalgilab turar edi. Biror narsaga o'tmagan ko'zimiz shuni ko'ra edi. Ul nima edi? Turkiston muxtoriyati!" ("Hurriyat", 1917-yil 5-dekabr).

Gazeta 500-1000 nusxa orasida bosiladi. Jadidlar tomonidan tashkil etilgan "Zarafshon" shirkati kitobxonasining aksariyat sarmoyasi gazetani chop etishga sarf qilinadi.

Abdurauf Fitrat 1918-yil "Hurriyat"ning 87-soniqacha muharrirlik qiladi. Bu davrda gazeta sahifalarida o'zgarayotgan dunyo, Samarqandning dovrug'i, matbuotning jamiyatdagi dadil so'zi, ta'siri, oddiy mehnatkashlar hayoti va ularning maishiyy muammolari haqida maqolalar bosiladi.

Fitrat 1918-yilda Toshkentga ketadi va 1919-yilda Afq'onistonning Toshkentdagi vakolatxonasida tarjimonlik qiladi. "Ishtirokiyun" gazetasida "Tilimiz" maqolasini yoziб, o'zbek tilining sofigi uchun kurashadi, yangi ilmiy-ijtimoiy terminlarni turkiy o'zak asosida yaratish ishiga kirishadi. Shu bilan birga "Chig'atoy surungi" nomli ma'rifiy-adabiy uyushmasi oshib, milliy teatr rivojiga e'tibor qaratadi. Mannon Uyg'ur uning "O'g'izxon", "Chin sevish", "Hind ixtiolichlari" kabi asarlari sahnalashdiradi.

Buxoro xalq sotsialistik respublikasi tashkil etilgach, Abdurauf Fitrat 1921-yilda Buxoroga qaytib, maorif noziri, so'ngra xorijiy-tashqi ishlar noziri bo'ladi. Keyinchalik Xalq xo'jalig kengashi raisi, MIQ va Xalq nozirlari sho'rosi raisining o'rinosbari lavozimlarda xizmat qiladi. U Buxoroda "Tong" jurnalining tashkil etib, yosh ziyojolar avlodini millatparvarlik va vatanparvarlik ruhida tarbiyalaydi. "Tong" jurnalining shiori bo'lgan: "Miya o'zgarmaguncha boshqa o'zgarishlar negiz tutmasi" so'zleri Fitratning shu yillarda olib borgan faoliyatining maqsad-mohiyatini to'la ifodalagan. Shu davrda BXSSR mablasiga hisobiga 70 nafradan ortiq turkistonlik istiqbollini yoshlarning Germaniyaga borib o'qishi, Buxoroda Sharq mu'siqasi maktabining tashkil etilishi, fan va madaniyat tarixiga doir xalq qo'lda sochilib yotgan noyob qo'lyozmalarni to'plashda tashhabbuskor bo'ladi. Fitratning sa'y-harakatlari bilan Buxoro jumhuriyatida turk (o'zbek) tili davlat tilli deb e'lon qilinadi.

1935-yil 5-may kuni NKVD tomonidan uning uyida tintuv o'tkazilib, Afg'on elchiligi taklifi bilan yozilgan "Yillik taqim" asari va boshqa ilmiy izlanishlarini olib ketildi. Fitrat hibsga olinguniga qadar Samarqandning olyi pedagogika instituti hamda Toshkentdagi Til va abadiyot institutida ilmiy faoliyat olib boradi. Faoliyati davomida u davlat va jamoat arbobi, yozuvchi, tarixchi, adabiyotshunos, tilshunos, san'atshunos va siyosatshunos olin bo'lgan va birinchi o'zbek professori sifatida tariximiza kirgan.

1937-yil 24-aprel kuni hibsga olinadi. 1937-yil 5-avgust kuni dastlabki so'roqdan so'ng unga O'zSSR JKning 66-, 67-moddalarini qo'llab jinoyat ishi ochadi. 1937-yil 10-avgustda Cho'lpot Fitrat haqida sudda guvohlik berib, uni 1913-1914-yillardan "Oyna" jurnalidagi maqolalar orqali tanishligini, 1914-yil o'zi yozgan rus-turk urushlari mavzusidagi sahna asarida havaskor aktyor bo'lib Buxoro qushbegi rolini o'ynagan va xalq ichida "qushbegi" nomi bilan dorvug qozonganini aytadi. Ayniqsa, jurnalist, muharrir, yozuvchi sifatida o'tkir qalam sohibi bo'iganini aytib, 1917-yilda Samarqanda "Hurriyat" gazetasida muharrirligi chog'ida she'rilarini chop ettinganini e'tirof etadi.

Ayrim manbalarda yozilishicha, Fitrat "ish"i 1938-yil 5-oktabr kuni saat 12:25-12:40 gacha mash'um "uchlik" tomonidan ko'rilgan va u oxirgi so'zida hayotini saqlab qolishlarini so'rangan emish. Ammo haqiqat bunday emas: u bir kun avval - 4 oktabr kuni otib tashlangan edi...

**Bahrom IRZAYEV,
tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori.**

Suratda: Abdurauf Fitrat do'sti,
shoir Elbek bilan. 1930-yillar.

Suratda: Abdurauf Fitrat do'sti,
shoir Elbek bilan. 1930-yillar.

Gulsanam QURBONOVA,

Samarqand shahridagi 47-umumiy o'rta ta'lim maktibi ijodiy-madaniy masalalar bo'yicha targ'ibotchisi.

Ma'rifat

2023-yil 7-fevral,
seshanba

Hukumatimiz tomonidan to'y marosimlarini ixchamlashtirish to'g'risida qarorlar chiqarilgan, bu borada targ'ibot ishlari olib borilayotgan bir paytda aholi orasida "haj oshi" nomli yangi marosim avj olmoqda.

Behisob shurkrki, keyingi paytlarda haj va umra zirotiga borayotgan yurtdoshlarimiz soni ancha ko'paydi. Bu, albatta, kishini qovuntiradi. Allohning uyi, muborakdamoni ziyorat qilish, ya'ni haj amali farz bo'lsa, umra ibodati sunnatdir. Ammo bu xayrli ish orditani yana ortiqcha dabdababozlik, kimo'zarga to'ylar qilish ko'payib bormoqda.

HAJGA PUL TO'PLAYMIZMI, "HAJ OSHI"GA?

Yaqinda to'rt-besh xonadonning "haj oshi" marosimlarida ishtirot etdim. Avvaliga meni ham taklif etishgandan xursand bo'ldim, hoji onalarni ziyorat qildim. Zam-zam suvini ixlos bilan ichdim. Alloh meni ham Baytini ziyorat qilishga yetkazsin, deya duo qildim. Ammo to'y dasturxoniga, hojilarning yaqinlari qilayotgan xatti-harakatlarga qarab o'ylanib qoldim. Axir bu ortiqcha isrofarchiliklari emasmi?

Bugun "haj oshi" to'ylari tumanlarda ham nufuzli restoranlarda erkaklarga alohida, ayollarga alohida kochtki etilmoqda. Dasturxonda noz-ne'matlar shunchalik ko'pki, nimani tanovul qilishni bilmaysiz. Buyum kamdekk, to'g'a kelgan mehmonlarning barchasiga sovg'a ulashiladi. To'ya hojilarga yaqinlari tomonidan qimmatba sovg'alar tuhfa qilinishini umuman tushunolmadim. Bu nima degani, boyligini ko'z-ko'z qilishim?

Eshitimimcha, umra safariga borib kelishdan ham ko'ra "haj oshi" marosimlariga ko'proq pul ketar ekan. Bunday isrofarchilik, ortiqcha dabdababozlikdan keyin haj savobi nima bo'ladi? Hojilar mol-dunyosi shunchalik

ko'p bo'lsa miskin, beva-bechora, yetim-esirlarga yordam qilsa bo'lmaydim? Butun umr haj safarini orzu qilgan o'rtahol kishilar bir iloj qilib umraga mablag' yig'isbar, amro, bunday dabdabalgara qurbi yetmasa nima qiladi? Ba'zilar avval to'ya ketadigan xarajatlar uchun pul ajratib, keyin ziyoratga borayotgan emish. Maqsad - Alloh rizoligini topish, gunohlarini yuvish uchun ziyoratga otlanishmi yoki odamlarni rozi qilishim?

Ijtimoiy tarmoqlarda umra ziyoratidagi kelganchalarida dabdaba bilan kutib olish, ko'chadan to'ugacha gilam to'shab, yana qandyaydir bid'at amallarni bajarayotgan ilmsiz kishilarning videoesi targaldi. Bunga O'zbekiston musulmonlari idorasi huzuridagi Fatvo markazi munosabat bildirdi. Ammo bu munosabatning o'zi aholini xurofotlardan to'la qaytara olmaydi. Joylarda din peshvolari, imom-xatiblar, otinoyilar aholiga bu haqda tushuntirsalar, yaxshi bo'lardi. Aks holda "haj oshi" ham odatdagagi to'yalarimiz kabi ommalashib ketadi.

Dilafro'z ULUG'BOYEVA, xalq deputatlari viloyat Kengashi deputati.

Xotira marosimi

Samat uylanib, ota uyida bir yilcha yashagach, mahallaning narigi chekkasida hovli-joy qilib ko'chib ketdi. Omadi chopib, amalga mindi - katta tashkilotning boshlig'i sifatida elning nazariga tushdi, obro'-etibor qozondi. Ismat ota o'g'lining kamolidan xursand. Ammo odamzod tez o'zgarar ekan. Avvallari har uch-to'rt kunda padari buzrukvorini yo'qlab turgan Samat shahardan dang'illama uy oldi-yu, qadami uzildi. Ismat ota o'g'lini soq'inadi, bag'riga bosit, diydoriga to'ygisi keladi, nabiralarimni erkalatsam, deydi. Samat hech bo'limsa, qo'ng'iroq qilib, hol-ahol so'rab qo'yay, demaydi. Ismat otaning qo'ng'iroqlariga javob bermaydi. Ishi ko'p, vaqt yo'q emish. Aslida, mansab Samatning dimog'ini shishirib, uni shuhrat-parastlik, izzatlabaliq girdobiga tortib borardi.

Kutilmaganda Ismat ota to'shakka mixlanib qoldi-yu, qayta o'rni dan tarmidi. Otasi qazoqilganini eshitgan Samat zarracha o'ksingani yo'q. Ichida "obbo, shu yetmay turuvdi", deya o'g'rinib yetib bordi. Janoza o'qilib, ota qabrga yo'qib kelingach, "bu yog'i rasm-rusumlarini o'zlarining o'tkazaveringlar", deb ukalariga tayinlab joy'natdi. Ketdi. Shundan keyin mana, bir yil bo'lyapti hamki, bivor marta otasi haqiga duo o'qish uchun xotirlab borgani yo'q.

Bugun ishdan qaytsa, ukasi Nabi kelibdi. Kibr bilan, begonalar day qo'l uchida ko'rishib, "Xo'sh, nima gap?", deganday unga qaradi. Nabi bir yil ichida akasi shunchalik o'zgarib ketganini ko'rib, dovdirab qoldi. Savlatidan ot hurkadi, qorin solib, ancha salobatl bo'libdi.

Ammo bu fikri ukasiga bildirdimi.

- Hovli bo'lmaydi, - dedi Samat. - Raz, yil oshi berib otamizni xotirlar ekanimiz, buni restoranda "otmech" qilib o'tkazish kerak.

"Rasxod" larga pulingiz yetmasa, qarz-qavola qilib topinglar, bu masorim "в жизни" bir marta bo'ladi.

Biror kishi Ismat otani xotirlab tilga olmas, hammaning tilida Samat edi.

Turmush chorrahalarida

Restoranni men gaplashaman. Shahardagi eng dang illamasida o'tkazamiz. Axir, otamiz shunga arziydi!

- Aka, qalay bo'lar ekan, dababali qilib yuborsak odamlar nima deyishadi. Bu yog'i isrofarchilik, ortiqcha hashamlarni otami rahmatlik "Uvol, gunoh bo'ladi", deb yoqtirmasdi, ruhlar bezotvalanmasikan?

- "Умный" bo'lib ketibsammi uka? - Samat Nabiga o'qrayıb qaradi. - Yo, pullaringni ayapsanlarmi? Bo'ldi, gap tamom, marosim restoranda o'tadi!

Samat marosimni ko'z oldiga keltirdi: "Hashamatli restoran, to'kin dasturxon, viloyatning butun kazoz-kazolari savlat to'kib o'tirishibdi.

Dasturxonda faqat aroq yo'qligini hisobga olmasa, dang'illama to'yan farqi yo'q. Samat qo'li ko'ksida, vigor bilan davra aylanib yuribdi. Qandigni ur Samat, dovrug'ing olamga yo'qligidan bo'ldi!"

Yil oshi Samat kutganidan ham ziyyoda bo'ldi. Bosh imom-xatibning o'zi Qur'on tilovat qilib turdi. Samatga birovlari havas, birovlar hasad bilan qarashti. Otasi tirikligida hech bo'limsa qo'ng'iroq qilib, hol-ahvolini so'rashga yaramagan Samat bugun yil oshi bahonasida o'zini ko'z-ko'z qilayotganidan mag'rur. Marosimga sariq chaga sarflamagan, jigarlar qarz botqoq'iga botqani ham uni zarraча tashvishlantirmsadi. Yil oshi otasi rahmatli Ismat ota xotirasiga emas, Samatga bag'ishlab o'tkazganga o'xshardi.

Biror kishi Ismat otani xotirlab tilga olmas, hammaning tilida Samat edi.

Tog'aymurod SHOMURODOV.

SHU OYDA TAVALLUD TOPGANLAR

7-FEVRAL

Oysha MAVLONOVА – (1922-1991) Qozog'istonning Turkiston viloyatida tug'ilgan. O'zbekiston xalq artisti.

Rahmatullo QO'NG'UROV – (1933-1994) Jizzax viloyatining Forish tumanida tug'ilgan. Filologiya fanlari doktori.

Saydi UMIROV – (1938-2020) Payariq tumanida tug'ilgan. Filologiya fanlari doktori. O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan yoshlar murabbiyi.

10-FEVRAL

Gazeta «Zarafshon» tahririyatining kompyuter bo'limida sahifalandi.

«Noshir lux» MCHJ bosmaxonasida chop etildi.

Korxona manzili: Samarqand shahri, Spitamen ko'chasi, 270-uy.

Bosishga topshirish vaqt: soat 18